

EUROPESE UNIE

Comité van de Regio's

EGTS-monitoringverslag 2015 Tenuitvoerlegging van de nieuwe programma's voor territoriale samenwerking

Samenvatting

Deze samenvatting werd geschreven door het secretariaat-generaal van de eenheid E2 van het CvDR, op basis van de studie "EGTC Monitoring Report 2015 – Implementing the new territorial cooperation programmes", die is opgesteld door Metis GmbH (Jürgen Pucher en Nicole Hauder).

Meer informatie over de Europese Unie en het Comité van de Regio's kunt u vinden op het internet: <http://www.europa.eu> en <http://www.cor.europa.eu>.

De volledige studie "EGTC Monitoring Report 2015 – Implementing the new territorial cooperation programmes" kan in het Engels worden opgevraagd op: <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

© Europese Unie, 2016

Citeren uit de tekst is alleen toegestaan met uitdrukkelijke bronvermelding.

Samenvatting

Het Comité van de Regio's publiceert regelmatig een monitoringverslag over de ontwikkeling van de Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS). In dit verslag worden de laatste ontwikkelingen van eind 2014 tot eind 2015 geanalyseerd. Eind 2015 waren er in totaal 60 EGTS, waarbij meer dan 800 nationale, lokale en regionale overheden uit 20 verschillende EU-lidstaten en Oekraïne waren betrokken. In december 2015 waren nog eens 14 groeperingen in oprichting. Bij een ervan is een derde land betrokken: Zwitserland doet mee aan de EGTS Eucor – De Europese Campus, die begin 2016 werd geregistreerd.

Nationale tenuitvoerlegging

De nationale tenuitvoerlegging van de gewijzigde EGTS-verordening in de EU-lidstaten is nog steeds gaande. Tot dusverre heeft het CvDR vastgesteld dat Spanje op 23 januari Koninklijk Besluit nr. 23/2015 heeft gepubliceerd in het Spaanse publicatieblad nr. 27 van 31 januari. Verder hebben Hongarije en Slowakije wetwijzigingen doorgevoerd, die op resp. 20 december 2014 en 1 maart 2015 in werking zijn getreden. In Oostenrijk hebben de deelstaten Burgenland, Karinthië, Salzburg en Tirol tussen oktober 2014 en februari 2015 hun wetgeving gewijzigd in overeenstemming met de herziene EGTS-verordening. In Luxemburg is een onderzoek uitgevoerd om na te gaan of de vigerende wetgeving moest worden gewijzigd. Van overheidswege werd daar vastgesteld dat dit niet nodig was. Alle andere EU-lidstaten hadden hun wetgeving tot eind maart 2015 niet gewijzigd, en sommige, zoals Luxemburg, stelden vast dat de huidige wetgeving niet hoefde te worden gewijzigd.

Overzicht van de EGTS-activiteiten in 2015

Sinds 20 november 2014 opgerichte EGTS

Tussen eind 2014 en eind 2015 zijn tien EGTS opgericht. In vergelijking met de EGTS die in de voorgaande twee jaar zijn opgericht (acht nieuwe EGTS in 2014 en negen in 2013) heeft de ontwikkeling zich gestaag voortgezet in de huidige waarnemingsperiode.

De EGTS Tisza was een mijlpaal in de geschiedenis van de EGTS, omdat voor het eerst een derde land meedeed. De groepering werd in oktober 2015 opgericht door de Hongaarse provincie Szabolcs–Szatmár–Bereg, de gemeente Kisvarda en de Oekraïense regio (oblast) Transkarpatië.

Table 1. *Belangrijke informatie over de eind 2014 en in 2015 opgerichte EGTS¹*

#	Naam	Landen	Datum van oprichting
1	EGTS met beperkte aansprakelijkheid Europese Grenssteden	HU, RO	28/10/2014
2	EGTS ESPON – Europees knooppunt voor territoriaal bewijsmateriaal	BE, LU	19/01/2015
3	EGTS Grensgebied van kunstzinnige en historische waarde: valleien van de rivieren Tech en Ter in Catalonië	FR, ES	28/01/2015
4	EGTS Interregionale Alliantie voor de Rijn-Alpen-Corridor	DE, IT, NL	27/05/2015
5	EGTS MASH	HU, SI	16/06/2015
6	NOVUM	CZ, PL	16/12/2015
7	EGTS regio Mura	HU, HR	28/05/2015
8	EGTS Tisza Tisza ETT €OTC ТІСА	HU, UA	26/10/2015
9	EGTS – Beheersautoriteit van het programma INTERREG V A Grande Région	LU, FR	19/10/2015
10	EGTS León-Bragança	ES, PT	29/12/2015

¹ Eurcor – De Europese Campus, waaraan Frankrijk, Duitsland en Zwitserland deelnemen en die in 2016 is opgericht, is niet in de lijst opgenomen.

Ontwikkelingen in de EGTS: ETS-programma's en -projecten

Wat de **geografisch trends** betreft zette de dynamische ontwikkeling in Hongarije zich voort. Nadat in 2014 drie nieuwe groeperingen werden opgezet, werden in de periode waar dit verslag betrekking op heeft twee nieuwe groeperingen opgezet rond Hongarije. Bij een daarvan wordt beoogd derde landen te betrekken (Oekraïne).

De afgelopen twee jaar hebben verscheidene groeperingen aangegeven een succesvolle **uitbreiding** te hebben ondergaan, concrete plannen te hebben om nieuwe partners op te nemen of hierin geïnteresseerd te zijn. Het **type partnerschap** dat het vaakst voorkomt, is de samenwerking tussen lokale overheden: meer dan de helft van alle groeperingen wordt aangestuurd op lokaal niveau. Dit type wordt gevolgd door EGTS van regionale overheden, met twee tot zes partners. De nieuwe EGTS volgen deze trend, met drie kleine lokale en twee regionale groeperingen. Enkel de EGTS rond de Rijn en de Alpen volgt een ander model: dat van grensoverschrijdende samenwerking van de Noordzee tot de Middellandse Zee.

In 2015 werd de EGTS ESPON opgericht met als **doel** uitvoering te geven aan het samenwerkingsprogramma ESPON 2020. Het hoofddoel van de EGTS Interregionale Alliantie voor de Rijn-Alpen-Corridor is om de territoriale samenwerking tussen de leden te vergemakkelijken en te bevorderen en om de ontwikkeling van de multimodale Rijn-Alpen-Corridor te versterken en te coördineren. De EGTS NOVUM is opgericht om de samenwerking aan de grens tussen Polen en Tsjechië op te voeren, te vergemakkelijken en te bevorderen teneinde de cohesie te versterken. De EGTS rond de valleien in Catalonië is een forum waar cultureel en erfgoedbeleid wordt getest en besproken. De andere twee nieuwe EGTS die in Hongarije het licht zagen, zijn erop gericht de economische en sociale cohesie tussen de leden te versterken en de samenwerking bij grensoverschrijdende projecten en programma's te structureren.

De meeste groeperingen werken met een jaarlijkse **begroting** bestaande uit lidmaatschapsbijdragen tot 50 000 EUR. Ook de nieuwe EGTS volgen deze trend. De huidige geaggregeerde jaarlijkse begroting van de EGTS uit lidmaatschapsbijdragen wordt geraamd op ongeveer 33 miljoen EUR². De jaarlijkse operationele kosten van het ziekenhuis van Cerdanya alleen bedragen ongeveer 20 miljoen EUR.

ETS-projecten vormen een belangrijke bron van inkomsten voor vrijwel alle EGTS en met name voor EGTS met een zwakke financiële basis uit de lidmaatschapsbijdragen. In 2015 werkte de meerderheid van de vóór november 2014 opgerichte EGTS verder aan lopende projecten. 23 van de 38 groeperingen die de vragenlijst hebben ingevuld, deden melding van in totaal 140 lopende projecten. De EGTS Tirol-Alto Adige-Trentino meldde een groot aantal rechtstreekse projecten dat wordt uitgevoerd en gefinancierd door de EGTS. In totaal hebben 15 EGTS hindernissen gemeld bij de uitvoering van projecten.

Slechts 8 van de 42 respondenten gaven aan een beroep te willen doen op andere **EU-fondsen** dan het EFRO voor ETS. Hoewel de fondsen niet altijd werden gespecificeerd, zijn de volgende fondsen genoemd: het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (ELFPO), het Cohesiefonds (CF), het Europees Sociaal Fonds (ESF), de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen (CEF) en LIFE+. Ongeveer een kwart van de groeperingen die de vragenlijst hebben ingevuld, gaf aan de invoering van **nieuwe instrumenten** te overwegen, zoals vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling, geïntegreerde territoriale investeringen en gezamenlijke actieplannen. Vijf EGTS gaven aan dat zij al strategieën voor slimme specialisatie ten uitvoer leggen.

Het Luxemburgse voorzitterschap heeft een nieuw instrument voorgesteld om grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen, bestaande uit een "Europees verdrag" dat voorziet in wettelijke uitzonderingen en afwijkingen die de uitvoering van grensoverschrijdende projecten mogelijk maken. 10 van de 42 groeperingen voeren dergelijke projecten uit of zijn daarin geïnteresseerd.

²

12 miljoen zoals gemeld in 2014 + 20 miljoen van het ziekenhuis van Cerdanya + naar schatting 1 miljoen voor 2015.

EGTS in oprichting

Volgens de door het Comité van de Regio's opgestelde lijst, en rekening houdend met de EGTS Parels van de Alpen, waren er eind 2015 14 EGTS in oprichting. De vier groeperingen ESPON, MASH, Rijn-Alpen-Corridor en NOVUM bestaan sinds 2014 en zijn met hun werkzaamheden begonnen. De EGTS Eurocidade Valença do Minho – Tui (Portugal en Spanje) en de EGTS Medgidia – Silistra (Roemenië en Bulgarije) wachten nog op goedkeuring. Deze status is ongewijzigd ten opzichte van de verslagen over de afgelopen twee jaar. De EGTS Eucor – De Europese Campus, waar Zwitserland aan deelneemt, is de eerste grensoverschrijdende campus en er zijn overheden van buiten de EU bij betrokken³.

De EGTS Cittaslow en de EGTS Alto Adriatico/Severni Jadran/Sjeverni Jadran zijn nieuw toegevoegd aan de rubriek "EGTS in oprichting". In 2014 werd het idee geopperd voor een EGTS tussen Saint Martin and Sint Maarten, die de eerste EGTS tussen ultraperifere regio's en gebieden zou zijn.

³

De EGTS Eucor is in de eerste maanden van 2016 geregistreerd, toen dit verslag al was geschreven.